

Quickscan flora en fauna

Annie M.G. Schmidt Park, Bergschenhoek

Arnhem, 4 april 2018

Colofon

Titel	: Quicksan flora en fauna
Subtitel	: Annie M.G. Schmidt Park, Bergschenhoek
Projectnummer	: 18.033
Datum	: 4 april 2018
Veldonderzoek	: E.W.A. Janssen
Auteur(s)	: E.W.A. Janssen
Goedgekeurd door	: T. Kooij
Opdrachtgever	: Agel Adviseurs, Oosterhout
Contactpersoon	: mevr. M. Staps

Bezoekadres : Tivolilaan 205, Arnhem
 Postcode : 6824BV
 Postbus : 2, (6800AA)
 Telefoon : 026-8454583

info@ekoza.nl
www.ekoza.nl

Ekoza B.V. is lid van het Netwerk Groene Bureaus: www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Wettelijk kader	5
2.1 Natura 2000-gebieden	5
2.1.1 Programmatische Aanpak Stikstof	5
2.2 Soorten.....	6
2.3 Houtopstanden	8
2.4 Natuurnetwerk Nederland	8
3. Gebiedsbeschrijving	10
3.1 Gebiedsbeschrijving	10
3.2 Voorgenomen ingreep.....	12
4. Onderzoeksmethode.....	13
4.1 Bronnenonderzoek.....	13
4.2 Veldonderzoek	13
4.3 Uitwerking en rapportage	13
5. Resultaten	15
5.1 Gebiedsbescherming	15
5.1.1 Natura 2000	15
5.1.2 Natuurnetwerk Nederland.....	16
5.2 Soortbescherming	16
5.2.1 Grondgebonden zoogdieren	17
5.2.2 Vleermuizen	18
5.2.3 Vogels.....	19
5.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen	20
5.2.5 Flora	21
5.2.6 Ongewervelden.....	21
5.3 Houtopstanden	21
6. Conclusies en aanbevelingen.....	22
6.1 Gebiedsbescherming	22
6.2 Soortbescherming	22
6.2.1 Grondgebonden zoogdieren	22
6.2.2 Vleermuizen	22
6.2.3 Vogels.....	23
6.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen	23
6.2.5 Flora	23
6.2.6 Ongewervelden.....	23
6.3 Houtopstanden	23
Bronnen.....	24
Literatuur	24
Websites	24

1. Inleiding

Men is voornemens een restaurant met parkeerterrein te gaan realiseren in het Annie M.G. Schmidt Park te Bergschenhoek. Hiertoe dient het bestemmingsplan gewijzigd te worden.

Eén van de haalbaarheidsstudies die voor deze ingreep dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurwet- en regelgeving. Het plangebied en de groene omgeving kunnen als leefomgeving dienen voor verschillende diersoorten of als groeiplek van plantensoorten. Veel dieren en planten zijn middels de Wet natuurbescherming beschermd. Om inzichtelijk te krijgen of voor het uitvoeren van de werkzaamheden een ontheffing nodig is in het kader van deze wet, is het noodzakelijk om te weten of er beschermde dieren en/of planten in of vlakbij het plangebied voorkomen.

Mogelijk liggen er beschermde natuurgebieden in de directe omgeving van het terrein waarop de ingreep effect kan hebben. Dit is eveneens van belang te weten in verband met de Wet natuurbescherming.

De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een quickscan. Het betreft een beoordeling van de huidige en potentiële aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren op de onderzoekslocatie en de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden. De quickscan vindt plaats op grond van bronnenonderzoek en een terreinbezoek. Tijdens het terreinbezoek wordt een inschatting gemaakt welke soorten voor kunnen komen en welke soorten op voorhand uit te sluiten zijn.

Deze quickscan is een momentopname en kan slechts in beperkte mate uitsluitel geven over de afwezigheid van soorten. Dit onderzoek betreft geen volledige veldinventarisatie. Mochten er effecten te verwachten zijn van de werkzaamheden op beschermde soorten die mogelijk aanwezig zijn, dan wordt een nader onderzoek geadviseerd.

In hoofdstuk 2 staat het wettelijke kader uiteengezet, waaraan getoetst dient te worden. Hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van het onderzoeksgebied en de voorgenomen ingrepen. Hoofdstuk 4 geeft een korte beschrijving van de onderzoeksmethode. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van het onderzoek besproken. Tenslotte worden in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen gegeven.

2. Wettelijk kader

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. Het bevoegd gezag komt bij de provincies te liggen. De Rijksoverheid (RVO) blijft verantwoordelijk voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij etc.

De Wet natuurbescherming is gericht op de bescherming van:

- Natura 2000-gebieden
- Soorten
- Houtopstanden

2.1 Natura 2000-gebieden

De basis voor Natura 2000 zijn de Europese Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Deze natuurbeschermingsrichtlijnen hebben naast de bescherming van specifieke flora en fauna eveneens als doel om de leefgebieden van deze soorten te behouden, te herstellen of uit te breiden.

In Nederland zijn 164 gebieden als Natura 2000-gebied aangewezen door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Door de toenmalige Minister van LNV zijn instandhoudingsdoelstellingen vastgesteld voor de Natura 2000-gebieden, deze staan vermeld in het (ontwerp-) aanwijzingsbesluit. In het (ontwerp-) aanwijzingsbesluit staan de instandhoudingsdoelstellingen voor alle habitattypen, -soorten en broedvogels die in het Natura 2000-gebied voorkomen beschreven. Daarnaast staat beschreven op welke wijze de instandhoudingsdoelstellingen te realiseren zijn. Onder “instandhouding” wordt verstaan het geheel aan maatregelen die nodig zijn ter behoud of herstel van een gunstige staat van instandhouding van de natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten.

Elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren; of
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen, is ingevolge artikel 2.7, tweede lid verboden. De activiteit kan slecht doorgang vinden wanneer het bevoegd gezag een vergunning verleent.

2.1.1 Programmatische Aanpak Stikstof

Op 1 juli 2015 is de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) in werking getreden. De depositie van stikstof is een van de belangrijkste belemmeringen om de Europese natuurdoelen te halen. Stikstofdepositie leidt tot vermesting en/of verzuring van de bodem. In natuurgebieden kan dit negatieve effecten hebben op de aanwezige, beschermde flora en fauna.

De PAS combineert twee manieren om de natuurdoelen van Natura 2000 zeker te stellen:

- Het blijvend laten dalen van de stikstofdepositie door het nemen van maatregelen aan de bron;

- Het uitvoeren van herstelmaatregelen voor stikstofgevoelige natuur.

De PAS bepaalt ook dat een deel van de daling van de stikstofdepositie mag worden ingezet voor nieuwe projecten of projecten waarin uitbreiding van bestaande stikstofemissie aan de orde is. Dit wordt ontwikkelingsruimte genoemd. Op deze manier blijft de stikstofdepositie dalen, terwijl er ook ruimte is voor de gewenste economische ontwikkeling.

Met de inwerkingtreding van het PAS geldt alleen nog een vergunningplicht voor activiteiten die meer dan 1 mol stikstofdepositie per hectare per jaar geven op een stikstofgevoelig Natura 2000-gebied. Bij een stikstofdepositie tussen de 0,05 mol en 1 mol N/ha/j bestaat er een meldingsplicht.

2.2 Soorten

Onder de Wet natuurbescherming geldt, net als onder de Flora- en faunawet, een zorgplicht voor alle in het wild levende dieren.

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes

- soorten van de Vogelrichtlijn
- soorten van de Habitatrichtlijn
- andere soorten

Vogelrichtlijnsoorten

Onder de soorten van de Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Ingevolge artikel 3.1 is het verboden om:

1. Opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. Opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. Eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. Opzettelijk vogels te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijnsoorten

Onder de soorten van de Habitatrichtlijn vallen soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage I van het Verdrag van Bonn. In de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.

Wat betreft deze soorten is het ingevolge artikel 3.5 (Bern bijl. II, Bonn bijl. I) verboden om:

1. Opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. Opzettelijk dieren te verstoren;
3. Opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. Opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Wat betreft deze soorten is het ingevolge artikel 3.6 (Bern bijl. I en II, Bonn bijl. I) verboden om dieren of planten te verkopen, te vervoeren voor verkoop, te verhandelen, te ruilen of te koop of te ruil aan te bieden, tenzij het gaat om gefokte of gekweekte dieren of planten.

Andere soorten

Onder het beschermingsregime andere soorten vallen soorten waarvan er geen Europese verplichting tot bescherming is. Dit zijn soorten die vanuit nationaal belang extra bescherming behoeven.

De beschermde status van soorten kan per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. In dit geval gaat het om de provincie Zuid-Holland Ingevolge artikel 3.10 is het verboden om:

1. Opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. Opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Zorgplicht

Artikel 1.11 Wnb voorziet in een algemene verplichting voor een ieder om voldoende zorg te dragen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Het betreft bovendien niet alleen dieren en planten van soorten waarvoor de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn specifieke beschermingsmaatregelen eisen, maar alle in het wild levende dieren en planten.

De zorgplicht is als een open norm geformuleerd in het eerste lid van artikel 1.11. In het tweede lid wordt de zorgplicht iets geconcretiseerd door te bepalen dat de zorgplicht in elk geval inhoudt dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

- dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
- indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de bescherming van dieren en planten van soorten waarvoor geen specifiek beschermingsregime geldt op grond van hoofdstuk 3, heeft de zorgplicht zelfstandig betekenis. Op grond van de zorgplichtbepaling moeten schadelijke handelingen in beginsel achterwege worden gelaten dan wel moeten maatregelen worden genomen om schadelijke gevolgen (zoveel mogelijk) te voorkomen.

Jaarrond beschermde nesten

Nesten van vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van soorten in categorie 5 zijn beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn.

Categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde

plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

2.3 Houtopstanden

De regels van de Boswet zijn grotendeels onveranderd opgenomen in de Wet natuurbescherming.

Een houtopstand is een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- a. een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of
- b. bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen

Ingevolge artikel 4.1 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom (voor deze wet);
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar
- kweekgoed;
 - uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen,
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- Het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid
 - bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

2.4 Natuurnetwerk Nederland

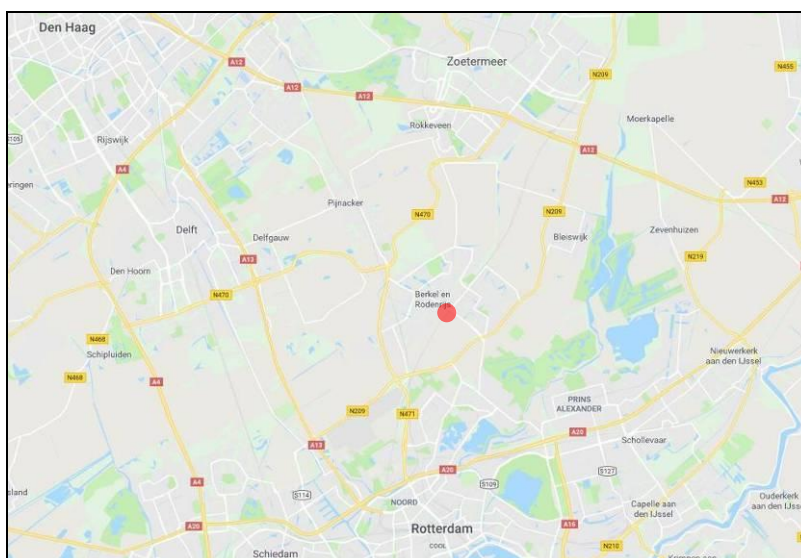
Het Natuurnetwerk Nederland werd voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd. Het doel van het Natuurnetwerk Nederland is om een samenhangend netwerk te creëren van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen. Het huidige netwerk bestaat voor het merendeel uit Natura 2000-gebieden en andere bestaande natuurgebieden. Daarnaast worden natuurgebieden uitgebreid, nieuwe natuurgebieden ontwikkeld en ecologische verbindingzones aangelegd. Onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland zijn Ecologische Verbindingzones (EVZ), die natuurgebieden met elkaar verbinden om het migreren van dieren en planten tussen natuurgebieden mogelijk te maken.

De provincies zijn sinds 2014 verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Binnen het Natuurnetwerk Nederland geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging en de uitvoering van bepaalde plannen niet mogelijk zijn als daarmee de wezenlijke kenmerken of natuurwaarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. De initiatiefnemer moet onderzoek laten verrichten, om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast.

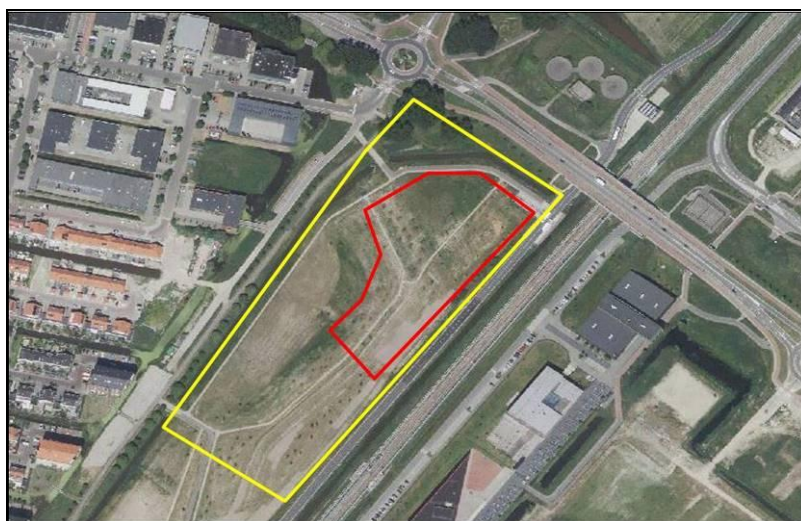
3. Gebiedsbeschrijving

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied waar een quickscan benodigd is, is gelegen tussen de wegen Landscheidingsweg, N472 (Boterdorpseweg) en de Zijde in Bergschenhoek, ten noorden van Rotterdam (fig. 1). Dit park vormt een groene buffer tussen Berkel en Rodenrijs en Bergschenhoek. Het plangebied bestaat uit een open glooiend landschapspark zonder bebouwing. Er staan wat jonge boompjes (diverse soorten), wat bankjes en er lopen geasfalteerde wandelpaden door het park. Aan de noordwest- en noordoostkant ligt een reguliere circa drie meter brede afwateringssloot. Aan de zuidoostzijde staat een groepje van zo'n tien elzen op de rand van het park. Aan de noordkant, buiten het plangebied, staan twaalf forse populieren. Tussen de Landscheidingsweg en de sloot aan de noordwestkant staat een rij bomen, eveneens buiten het plangebied. Een indruk van het plangebied is weergegeven in figuren 2 en 3.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (bron: www.googlemaps.com).

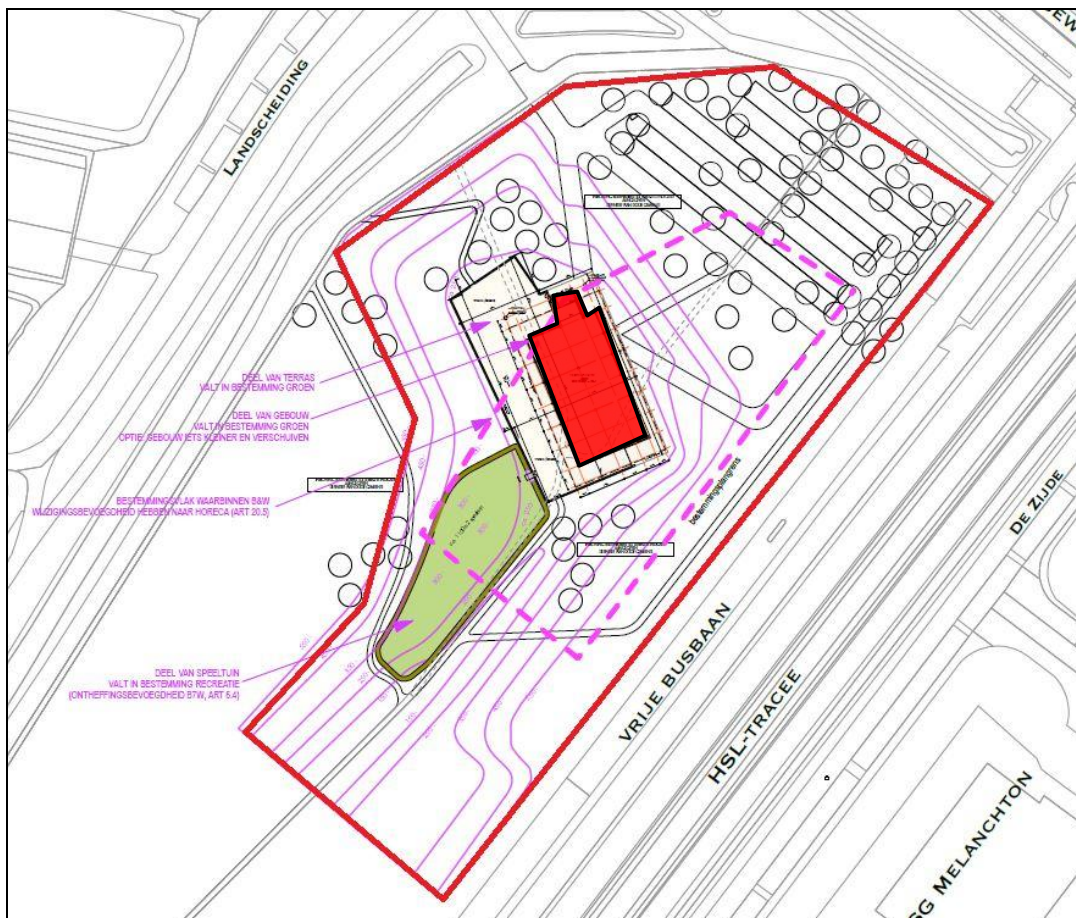
Figuur 2. Ligging van het onderzochte gebied (geel) en het plangebied (rood) (bron: www.googlemaps.com).

Figuur 3. Impressie van het plangebied.

3.2 Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer heeft de wens om een restaurant te bouwen met een parkeerterrein en een speeltuin (fig. 4). Hiertoe dient het bestemmingsplan gewijzigd te worden. De sloot langs de Landscheiding en de N472 zal onaangetast blijven en de bomengroep in de noordhoek ter hoogte van de rotonde ook. Er zal waarschijnlijk een klein aantal jonge boompjes moeten worden verplaatst. Er zullen in principe geen bomen worden gekapt. De groep elzen aan de zuidoostkant van het plangebied staan echter dermate dicht op een gepland pad dat ze wel worden beoordeeld in deze quickscan alsof ze gekapt gaan worden.

Figuur 4. Overzicht van de geplande locatie voor restaurant (rood), speeltuin en parkeerplaatsen (bron: Agel Adviseurs).

4. Onderzoeksmethode

Het onderzoek bestaat uit twee delen. Voor het onderzoek is begonnen met een literatuurstudie, gevolgd door een veldonderzoek in het plangebied.

4.1 Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen, is gebruik gemaakt van de gegevens die openbaar zijn zoals verspreidingsatlassen van verschillende soortgroepen, bijvoorbeeld 'De amfibieën en reptielen van Nederland' (Creemers, 2009). Daarnaast mocht via het abonnement van Ekoza BV de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) worden ingezien. Dit is op 13 februari 2018 gedaan voor de laatste vijf jaar en tot twee kilometer van het plangebied. Voor informatie over gebiedsbescherming is gebruik gemaakt van de sites van de provincies en van overheidssites; deze zijn opgenomen in het bronnenoverzicht.

4.2 Veldonderzoek

Het plangebied is bezocht in de namiddag van 14 februari 2018, waarbij het weer zonnig en droog was met een temperatuur van zo'n 5 graden Celsius. Daarbij is het in figuur 1 geel omkaderde deel bezocht en onderzocht.

Het veldwerk voor dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Er is zowel (globaal) gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een eenmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld.

Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc.).

Aan de hand van literatuurgegevens en veldbezoek wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde natuurwaarden en de mogelijke invloed van de werkzaamheden op deze waarden.

4.3 Uitwerking en rapportage

Bij de bescherming van natuur in Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen gebiedsbescherming en soortenbescherming. In voorliggende rapportage komen de volgende onderdelen aan bod:

Oriëntatiefase toets Wet natuurbescherming: gebiedsbescherming

Voorliggend onderzoek beschrijft de oriëntatiefase van de toetsing aan de Wet natuurbescherming.

In een oriënterend onderzoek worden o.a. de onderstaande vragen beantwoord:

1. Ligt de ingreeplocatie binnen (de invloedssfeer van) een Natura 2000-gebied, zodat effecten te verwachten zijn.
2. Wat zijn de mogelijke negatieve en/of positieve effecten van de voorgenomen ingrepen op de instandhoudingdoelstellingen van een Natura 2000-gebied in kwestie.

3. Kunnen deze effecten:

- a. verstorend zijn voor kwalificerende soorten
- b. leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de kwalificerende habitats
- c. significant negatief zijn voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

Hieruit volgt of er een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming is vereist. Het wel of niet afgeven van een vergunning wordt beoordeeld door middel van een verstorings- of verslechteringstoets of een passende beoordeling.

Natuurnetwerk Nederland

Door middel van een literatuurstudie wordt bekeken of de werkzaamheden in Natuurnetwerk Nederland plaatsvinden. Is dit het geval dan zal worden bepaald of de wezenlijke kenmerken en waarden van het betreffende gebied significant worden aangetast, en of compensatie noodzakelijk is.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming: soortenbescherming

Onderzocht wordt of de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming aangaande soorten worden overtreden, een ontheffing noodzakelijk is en of daaruit voortvloeiende verplichtingen in de vorm van mitigatie of compensatie noodzakelijk zijn. Hierbij is onderscheid gemaakt in soorten die staan op de lijst van de Vogel- of Habitatrichtlijn, op de lijst van Andere soorten of op de lijst van Vrijgestelde Soorten.

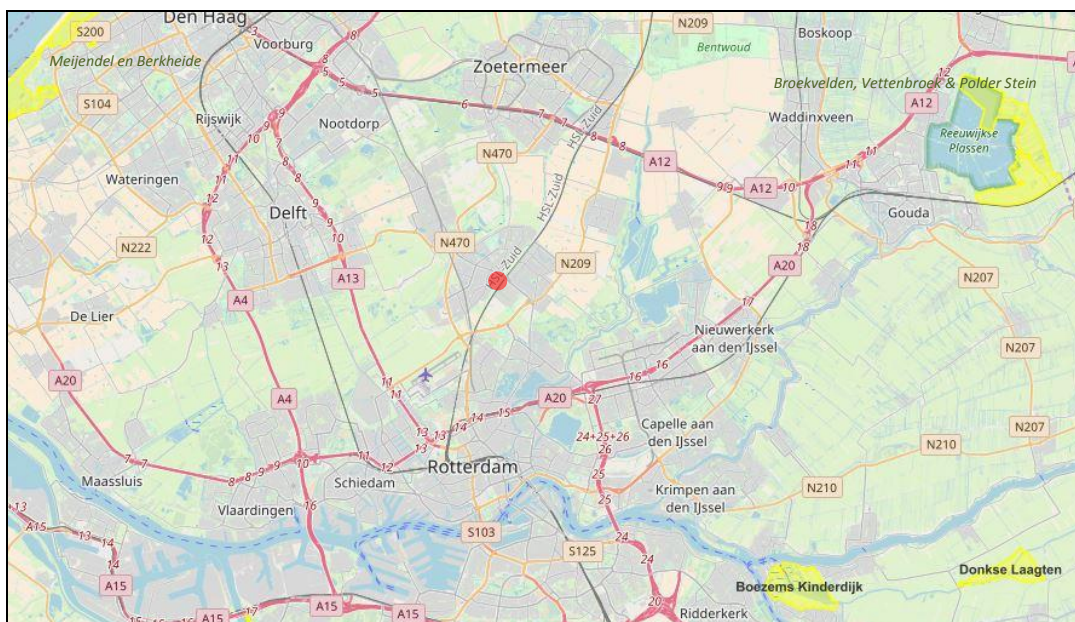
5. Resultaten

De werkzaamheden welke worden uitgevoerd kunnen zowel effect hebben op beschermde gebieden als op beschermde soorten. Aan de hand van literatuurgegevens en het veldbezoek wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde natuurwaarden en de mogelijke invloed van de werkzaamheden op deze waarden.

5.1 Gebiedsbescherming

5.1.1 Natura 2000

Er liggen geen Natura 2000-gebieden nabij het plangebied. Dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden liggen op ongeveer 15 kilometer van het plangebied. Het zijn 'Boezems Kinderdijk', 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein' en 'Meijndel en Berkheide' (fig. 5). Daarvan zijn de eerste twee Vogelrichtlijngebieden.

Figuur 5. Plangebied (rood) t.o.v. Natura 2000-gebieden (geel) in de omgeving.

Bron: <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx/>.

De effectenbeoordeling t.a.v. Natura 2000 gebieden

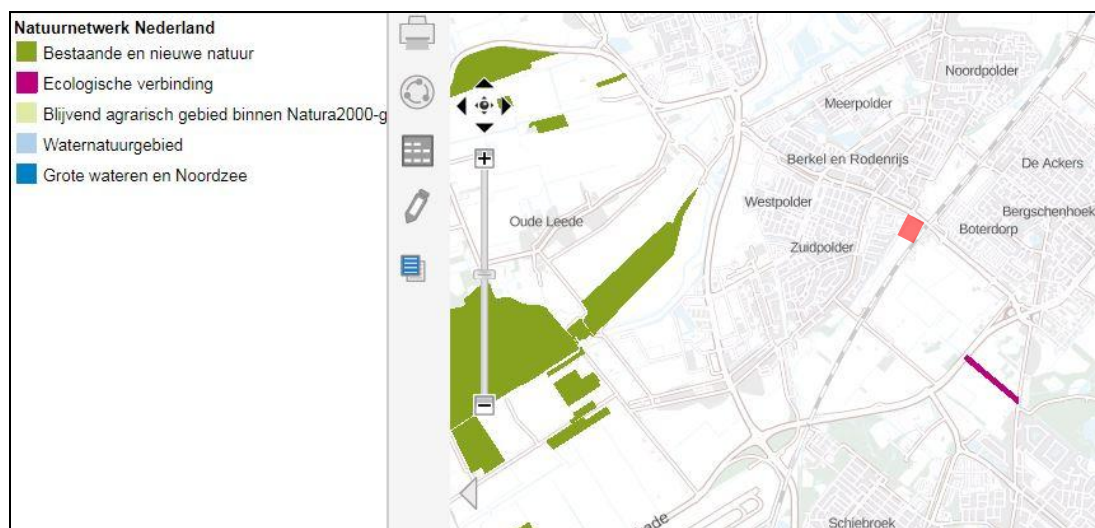
De ingreep betreft het bouwen van een restaurant met parkeer- en speelterrein in een open parkachtig gebied in de stad. Effecten op Natura 2000-gebieden en dan specifiek op instandhoudingsdoelstellingen van aangewezen habitattypen en -soorten van Natura 2000-gebieden worden gezien de kleinschaligheid van de ingreep en de afstand van ruim 15 kilometer uitgesloten. Er hoeft geen Aerius berekening of PAS beoordeling te worden uitgevoerd; dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitattypen liggen in de duinen bij Den Haag (bron: Aerius calculator).

5.1.2 Natuurnetwerk Nederland

De voormalige EHS, of beter gezegd het Natuurnetwerk Nederland (NNN) werd tot voor kort op Rijksniveau vastgelegd, maar op provinciaal niveau door de provincies uitgewerkt. Sinds 2014 zijn de provincies echter ook verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit Natuurnetwerk. In het Natuurpact hebben de provincies met het rijk afgesproken om tot 2027 80.000 hectare natuur in te richten. De provincies beschermen het Natuurnetwerk door middel van het 'Nee, tenzij' - principe: de provincie staat geen nieuwe functies toe, tenzij is aangetoond dat ze niet schadelijk zijn voor de natuur. Het afwegingskader Natuurnetwerk Nederland is alleen van toepassing voor ingrepen binnen het Natuurnetwerk Nederland.

Natuurnetwerk Zuid-Holland

Het plangebied ligt buiten het Natuurnetwerk Zuid-Holland, op bijna 2 kilometer er vandaan. Een overzicht is hieronder weergegeven.

Figuur 6. Ligging van het Natuurnetwerk Zuid-Holland (groen) t.o.v. onderhavig plangebied (rood)
bron: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>

De effectenbeoordeling voor Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt op ongeveer twee kilometer van het Natuurnetwerk Nederland / Natuurnetwerk Zuid-Holland. Er geldt geen externe werking binnen het NNN-kader. De werkzaamheden betreffen nieuwbouw op een glooiend grasterrein en hebben geen negatieve effecten op de kernkwaliteiten of andere waarden van het Natuurnetwerk. De ingreep kan zonder verdere procedure in het kader van het NNN plaatsvinden.

5.2 Soortbescherming

Van het plangebied is een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten in het onderzoeksgebied en in de directe omgeving daarvan. Door middel van het veldbezoek is een inschatting gemaakt van de te verwachten beschermde soorten in het plangebied. Daarna is bekeken welke effecten de werkzaamheden en nieuwe situatie kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. De ingreep bestaat uit de bouw van een nieuw restaurant in park Annie M.G. Schmidt in Bergschenhoek.

5.2.1 Grondgebonden zoogdieren

Bronnenonderzoek

Een aantal al dan niet beschermde grondgebonden zoogdieren zijn in het plangebied of in de directe omgeving ervan waargenomen. Hier volgt een overzicht van deze soorten.

Tabel 1. Overzicht van grondgebonden zoogdieren die zijn waargenomen volgens bronnen en / of voor kunnen komen zeer nabij of in het plangebied.

Soort	Waarneming (literatuur)	Potentieel voorkomend	Beschermingsstatus		
			Vrijgestelde soort	Andere soort	Habitatrichtlijnsoort
alg. muizensoorten	x	x	x		
ree	x		x		
haas	x	x	x		
konijn	x	x	x		
egel	x	x	x		
vos	x	x	x		
wezel	x	x	x		
bunzing	x	x	x		
hermelijn	x	x	x		

Nabij Bergschenhoek zijn geen waarnemingen bekend van beschermde grondgebonden zoogdieren uit de lijst 'Habitatrichtlijn' of 'andere soorten'. Verblijfplaatsen van vrijgestelde soorten kunnen zich bevinden in holen in de grond (bv. muizen, konijnen en kleine marterachtigen). Kleine marterachtigen laten zich moeilijk waarnemen maar komen overal voor in de groene gebieden en op erven in het buitengebied.

Veldonderzoek

Het plangebied en de directe omgeving zijn onderzocht op aanwijzingen van verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren. Verblijfplaatsen met uitzondering van die van de (onbeschermde) mol zijn niet aangetroffen. In de bomengroep met twaalf grote populieren aan de noordkant van het plangebied zijn geen geschikte holten waargenomen of mogelijke eekhoornnesten. Ook in de elzengroep aan de oostkant zijn geen mogelijke verblijfplaatsen van boombewonende grondgebonden zoogdieren aangetroffen.

De dunne boompjes die waarschijnlijk moeten wijken voor de realisering van het restaurant-terrein bevatten geen holten, eekhoornnesten of andere grote nesten. Aanwijzingen voor verblijfplaatsen van (kleine) marterachtigen zijn niet gevonden. Algemene muizensoorten en mollen zullen er ongetwijfeld hun verblijfplaats hebben maar zijn vrijgesteld. Tijdens het veldbezoek werd een haas aan de noordkant nabij de rotonde opgejaagd. Deze rende richting het plangebied.

Effectenbeoordeling

Verblijfplaatsen of indicaties van de aanwezigheid van beschermde grondgebonden zoogdiersoorten uit de categorie 'andere soorten' of 'Habitatrichtlijnsoorten' zijn niet gevonden binnen of langs het plangebied. Op watergebonden zoogdieren kunnen geen

negatieve effecten optreden; er wordt immers niet in of dichtbij water gewerkt in dit bouwproject. Verblijfplaatsen van algemene zoogdiersoorten zoals mol en de meeste muizensoorten zullen mogelijk worden geschaad maar deze soorten zijn onbeschermd respectievelijk vrijgesteld. Bomen die binnen de ingreepgrenzen of daar dichtbij staan zijn gecontroleerd op mogelijke verblijfplaatsen van boomgebonden zoogdieren en roofvogels / uilen. Deze zijn niet aangetroffen. Tijdens de werkzaamheden zullen eventueel in de buurt foeragerende of anderszins tijdelijk aanwezige grondgebonden zoogdieren zich uit de voeten maken.

5.2.2 Vleermuizen

Vleermuizen zijn zwaar beschermde soorten die onder de categorie Habitatrichtlijnsoorten vallen. Verblijfplaatsen (kraam-, zomer, paar- en winterverblijven) en essentiële vliegroutes en foerageergebieden van alle soorten zijn beschermd.

Bronnenonderzoek

Volgens verspreidingsgegevens van vleermuizen komen in de ruime omgeving van dit plangebied diverse vleermuissoorten voor (Broekhuizen, 2016 en NDFF). Deze zijn te zien in onderstaande tabel. Het gaat dan om waarnemingen van met name overvliegende en foeragerende gewone dwergvleermuizen in de bebouwde kom van Berkel en Rodenrijs en Bergschenhoek. Ook zijn er in de bebouwde kom enkele kolonies bekend van deze soort. Maar nabij het plangebied zijn er geen verblijfplaatsen van vleermuizen bekend.

Tabel 2. Overzicht van vleermuizen die zijn waargenomen in de omgeving van Bergschenhoek en het deel wat daarvan kan voorkomen in of zeer nabij het plangebied.

Soort	Waarneming (literatuur)	Pot. voor- komend	Beschermingsstatus		
			Vrijgestelde soorten	Andere soorten	Habitat richtlijnsoort
Gew. dwergvleermuis	x	x			x
Gew. grootoorvleermuis	x	x			x
Laatvlieger	x	x			x
Rosse vleermuis	x	x			x
Ruige dwergvleermuis	x	x			x
Watervleermuis	x	x			x
Tweekleurige vleermuis	x	x			x

Veldonderzoek

Vleermuisverblijfplaatsen kunnen zich in het algemeen bevinden in bomen of in gebouwen. De bomen binnen dit plangebied bestaan voornamelijk uit enkele dunne jonge loofboompjes met een diameter van ongeveer tien centimeter. Aan de noordzijde staat een groep dikke populieren net buiten het plangebied. Ook aan de zuidoostzijde op de grens met de buslaan staat een rijtje relatief dikke bomen (vooral elzen). In geen van deze loofbomen zijn geschikte verblijfplaatsen aanwezig (holten of loszittende bast).

Een vliegroute zou zich kunnen bevinden boven de wegen en langs bomenrijen rondom het plangebied. In het plangebied zelf zijn geen landschappelijke geleidende elementen. Boven het open parkachtige plangebied zouden 's zomers vleermuizen kunnen jagen.

Effectenbeoordeling

Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn strikt beschermd. In de bomen binnen en naast de grenzen van de ingreep zijn geen mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Er zijn geen holten, loszittende bast of andere mogelijke verblijfplaatsen aangetroffen.

Dichtstbijzijnde gebouwen staan op zo'n vijftig meter van het plangebied. Verblijfplaatsen van vleermuizen binnen en dichtbij het plangebied zijn dan ook uitgesloten.

Het plangebied kan onderdeel uitmaken van het foerageergebied van vleermuizen.

Essentieel kan het plangebied als foerageergebied echter niet zijn. Hiervoor is de oppervlakte te beperkt. In de directe omgeving is een veelvoud aan geschikt foerageergebied aanwezig:

in de rest van het Annie M.G. Schmidt park maar ook in de groene gebied tussen Bergschenhoek en Rotterdam en in het Lage Bergse Bos. Vliegroutes worden in het plangebied niet verwacht, daarvoor is het gebied te open en zonder duidelijke lijnvormige landschapselementen. Mochten er boven omliggende wegen vliegroutes aanwezig zijn, dan worden ze door de realisatie en aanwezigheid van het restaurant, de speeltuin en de parkeerplaats niet beïnvloed.

5.2.3 Vogels

De wet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Dit omdat het broedseizoen van soort tot soort en van jaar tot jaar kan verschillen. Globaal kan voor het broedseizoen grofweg de periode van 15 maart t/m 15 juli worden aangehouden. Echter ook buiten deze periode kunnen vogels broeden en dan is dat broedsel beschermd. Daarnaast zijn van enkele vogelsoorten de nesten het hele jaar door beschermd, dus ook als ze niet in gebruik zijn. Het gaat dan om bijvoorbeeld huismus, gierzwaluw en roofvogels.

Bronnenonderzoek

Op puntniveau zijn maar enkele vogelgegevens bekend maar er zullen zich ongetwijfeld algemene soorten binnen en in de buurt van dit plangebied bevinden. Dichtbij de ingreeplocatie komen volgens bronnen geen jaarrond beschermde nesten voor. Waarnemingen van buizerd-, sperwer- en boomvalknesten komen vooral uit de omgeving ten zuiden van Bergschenhoek. Er is volgens bronnen geen sprake van roekenkolonies bij het plangebied. Wel is er een kauwenslaapplaats aanwezig rond de kruising N472 en Raadhuislaan. Dit is hemelsbreed op 200 meter van het restaurant en op 150 meter van de geplande parkeerplaats.

Veldonderzoek

Tijdens het bezoek zijn diverse vogelsoorten waargenomen waaronder Nijlgans, waterhoen, wilde eend, meerkoet, zwarte kraai, kauw en spreeuw. Er zijn geen (mogelijke) jaarrond beschermde nesten waargenomen. Wel was er sprake van een nest van ongeveer 30 cm doorsnee in een van de elzen aan de oostkant van het plangebied. Hoogstwaarschijnlijk van een zwarte kraai. Het was verder te klein om van een sperwer of buizerd te kunnen zijn. Ransuil is niet waarschijnlijk gezien de drukte in het park en de weinige beschutting rond het nest. Het park wordt behoorlijk intensief door hondenuitlaters gebruikt. In het broedseizoen zal er ook voor eventuele broedvogels van open grasland weinig rust zijn. In de slootoever en ruigten rond boomgroepen is de dichtheid broedvogels naar verwachting het hoogst. Dit is buiten het plangebied.

Figuur 8. Nest zwarte kraai en waterhoentjes op het terrein.

Effectenbeoordeling

In het plangebied zijn mogelijkheden om te broeden voor algemene broedvogels maar niet voor vogels met een jaarrond beschermd nest zoals huismus, gierzwaluw en roofvogels / uilen. Daarvoor is het te kaal en onrustig. Er staan enkel wat hele jonge boompjes in het plangebied. In principe zullen geen bomen worden gekapt maar dit kan in het geval van de elzengroep bij nader inzien toch nodig blijken te zijn. Geadviseerd wordt om dan evt. kap van bomen buiten het broedseizoen (buiten half maart-half juli) uit te voeren en struiken en hoge vegetatie vóór half maart te verwijderen zodat algemene soorten als koolmees, roodborst, grasmus en winterkoning de kans om een nest te bouwen wordt ontnomen vóór het broedseizoen. Jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vogels worden in dit (relatief drukke) plangebied zeker niet verwacht. De afstand tot de kauwenslaapplaats bedraagt tot de geplande parkeerplaatsen zo'n 150 meter. Dit is te ver voor verstoring van de slaapplaats.

5.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Bronnenonderzoek

Er zijn geen waarnemingen bekend rond het plangebied van reptielen of strikt beschermde amfibieën. Deze soorten komen wat verder van het plangebied voor, vooral rond de duinen (zandhagedis) en Reeuwijkse Plassen (ringslang). Alpenwatersalamander is waargenomen in de wijk Noordpolder in Berkel en Rodenrijs, op bijna twee kilometer van het plangebied. Algemene beschermde maar vrijgestelde soorten als bastaardkikker, kleine watersalamander, bruine kikker of gewone pad komen zeker rond het plangebied voor.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde amfibieën of reptielen aangetroffen, wel is gelet op mogelijk geschikt biotoop direct binnen en langs het plangebied. Het plangebied bestaat geheel uit open glooiend terrein begroeid met gras en aan twee zijden een brede afvoersloot. De oevers zijn steil en worden regelmatig gemaaid.

Effectenbeoordeling

Er zullen geen werkzaamheden aan sloten of andere wateren plaatsvinden en daardoor zullen er geen negatieve effecten op vissen of voortplantingsplaatsen van amfibieën ontstaan. Strikt beschermde amfibieën of reptielen worden niet in het plangebied verwacht. Alpenwatersalamanders komen niet voor rond het plangebied en de soort zal gezien de Nederlandse verspreiding zijn uitgezet in de betreffende wijk. Op voortplantings- en overwinteringsbiotoop van strikt beschermde amfibieën en reptielen worden diens gevolge dan ook geen negatieve effecten door herinrichting van het terrein verwacht.

5.2.5 Flora

Bronnenonderzoek

Er zijn nauwelijks waarnemingen bekend van beschermde planten binnen twee kilometer van het plangebied.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten waargenomen. Dit is gezien de tijd van het jaar (februari) niet verwonderlijk. Het plangebied bestaat uit een gemaaid park met gras en jonge loofboompjes. Dit is over het algemeen geen biotoop voor zeldzame of beschermde plantensoorten. Het is te rijk aan voedingsstoffen en wordt te frequent gemaaid.

Effectenbeoordeling

Beschermde planten uit de Wet natuurbescherming worden in of nabij het plangebied niet verwacht. Negatieve effecten op beschermde planten worden daarmee niet verwacht.

5.2.6 Ongewervelden

Bronnenonderzoek

Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde ongewervelden nabij Bergschenhoek.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek is een inschatting gemaakt op het voorkomen van beschermde ongewervelden in het plangebied. Iedere soort is afhankelijk van een bepaald habitat. Zo zijn libellen afhankelijk van water en dagvlinders van (specifieke) waard- en nectarplanten. Deze voorwaarden zijn in binnen het plangebied niet of nauwelijks aanwezig. Het betreft een grasrijk park zonder bloemen wat een onaantrekkelijk habitat vormt voor beschermde dagvlinders en libellen of andere ongewervelden. In het water wordt niet gewerkt, dus er is geen invloed op de voortplantingsplekken van libellen.

Effectenbeoordeling

Beschermde ongewervelden worden gezien het aanwezige ongeschikte biotoop niet in het plangebied verwacht. Het park kan voor enkele algemene soorten ongewervelden een (tijdelijke) leefgebied bieden, maar niet voor zeldzame / beschermde soorten.

5.3 Houtopstanden

Er worden in principe geen bomen gekapt. Meld- en herplantplicht is hierbij dus niet van toepassing. Indien de elzengroep aan de zuidoostkant van het plangebied toch zal moeten wijken vallen de bomen onder de bebouwde kom houtopstanden en zijn daarom vrijgesteld van de meld- en herplantplicht van de Wet natuurbescherming

6. Conclusies en aanbevelingen

Aan de hand van het voorgaande kan een aantal conclusies worden getrokken en worden aanbevelingen gegeven voor de te nemen vervolgstappen.

6.1 Gebiedsbescherming

De locatie van de geplande werkzaamheden ligt op ten minste 15 kilometer van het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied. Effecten kunnen door de kleinschaligheid van de nieuwbouw en door de afstand niet optreden op Natura 2000-gebieden. Er hoeft geen Aeries berekening of PAS beoordeling te worden uitgevoerd; dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitattypen liggen op ruim 15 kilometer afstand, in de duinen bij Den Haag.

Het plangebied ligt op twee kilometer afstand van het Natuurnetwerk Nederland. Het is een relatief geringe ingreep waarbij er op kernkwaliteiten of andere waarden van het NNN geen effecten kunnen zijn. De ingreep kan zonder verdere procedure in het kader van het NNN plaatsvinden.

6.2 Soortbescherming

Hieronder worden per soortgroep de resultaten en aanbevelingen samengevat. Te allen tijde geldt de zorgplicht ook voor niet beschermde dieren en planten.

6.2.1 Grondgebonden zoogdieren

Verblijfplaatsen of indicaties van de aanwezigheid van beschermde grondgebonden zoogdiersoorten uit de categorie 'andere soorten' of 'Habitatrichtlijnsoorten' zijn niet gevonden binnen of langs het plangebied. In principe worden er geen bomen gekapt. Aanwezige bomen binnen en naast het plangebied zijn toch gecontroleerd op mogelijke verblijfplaatsen. De bomen in en ten noorden (populieren) van het plangebied bevatten geen geschikte holten voor grondgebonden zoogdieren. Verblijfplaatsen van kleine marterachtigen en algemene muizensoorten kunnen in het plangebied voorkomen maar zijn in Zuid-Holland vrijgesteld. Andere soorten worden er niet verwacht. Er is voor deze soortgroep dan ook geen mogelijk conflict met de Wet natuurbescherming.

6.2.2 Vleermuizen

Essentiële foerageergebieden en vliegroutes worden door de ingreep niet aangetast. Daarvoor is het te kleinschalig. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn strikt beschermd maar afwezig. Populieren ten noorden van het plangebied en het elzengroepje aan de oostkant bevatten geen geschikte verblijfsmogelijkheden. Hetzelfde geldt voor de bomen langs de zuidoostkant van de Landscheidingsweg. Gebouwen staan op minimaal vijftig meter afstand. Er zijn daarmee geen negatieve gevolgen voor vleermuizen door de ingreep. Een conflict met de Wet natuurbescherming of een benodigde ontheffing is voor deze soortgroep niet aan de orde.

6.2.3 Vogels

Op de plekken van de werkzaamheden of binnen 100 meter daar vandaan zijn geen jaarrond beschermde (roof)vogelnesten. Deze worden hier ook niet verwacht.

Geadviseerd wordt (indien er van sprake is van) om bomen te kappen en struiken of oevervegetatie te verwijderen buiten het broedseizoen (grofweg buiten de periode half maart- half juli). Actieve nesten mogen namelijk niet worden aangetast of verstoord. De slaapplek met kauwen ter hoogte van de Raadhuislaan is ver genoeg van de ingreep om niet erdoor verstoord te worden. Een conflict met de Wet natuurbescherming of benodigde een ontheffing is voor deze soortgroep niet aan de orde.

6.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Watergangen of -partijen in de vorm van de sloot aan de achterzijde worden door de geplande werkzaamheden niet aangetast. Voortplantingswateren van amfibieën of het leefgebied van vissen daarmee ook niet. Reptielen worden in de buurt van de besproken ingreeplocatie in Bergschenhoek niet verwacht. Ook strikt beschermde amfibieën worden niet verwacht. Een conflict met de Wet natuurbescherming is voor deze soortgroep niet aan de orde.

6.2.5 Flora

De beschermde planten uit de Wet natuurbescherming worden nabij het plangebied niet verwacht. Daarvoor is het park te voedselrijk en wordt het te frequent gemaaid. Een nader onderzoek is daarom niet nodig. Een conflict met de Wet natuurbescherming of een benodigde ontheffing is voor deze soortgroep niet aan de orde.

6.2.6 Ongewervelden

Beschermde ongewervelden worden gezien het aanwezige weinig geschikte biotoop niet in dit plangebied verwacht. Ze zijn gebonden aan specifieke biotopen - of biotoopelementen zoals rivieren, beken, heiden, vennen of moerassen. Deze komen niet voor op de plek van de werkzaamheden. Op beschermde ongewervelden zijn er geen negatieve effecten. Een conflict met de Wet natuurbescherming is voor deze soortgroep niet aan de orde.

6.3 Houtopstanden

Er worden in principe geen bomen gekapt. Meld- en herplantplicht is hierbij dus niet van toepassing. Indien de elzengroep aan de zuidoostkant van het plangebied toch zal moeten wijken vallen de bomen onder de bebouwde kom houtopstanden en zijn daarom vrijgesteld van de meld- en herplantplicht van de Wet natuurbescherming

Bronnen

Literatuur

- Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., Swaay, van C. & Wynhoff, I., De Vlinderstichting 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea. - Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland.
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden. ISBN: 9789050115346.
- Creemers., R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, EIS - Nederland, Leiden.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Websites

- www.rijksoverheid.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.google.nl/maps
- www.ecogrid-ndff.nl
- www.synbiosys.alterra.nl
- <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>